

2025-05-13
Jämställdhetsmyndigheten
info@jamstalldhetsmyndigheten.se
Diarienummer: ALLM 2025/79

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till u.s.remissvar@regerings-
kansliet.se
Diarienummer U2025/00202

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS REMISSVAR PÅ BETÄNKANDET "BÄTTRE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR TRYGG- HET OCH STUDIERO I SKOLAN, SOU 2025:8"

Sammanfattning

Jämställdhetsmyndigheten stödjer flera av betänkandets förslag, särskilt vad gäller rektors och lärares förutsättningar att arbeta med trygghet och studiero. Samtidigt vill vi framhålla att satsningar som rör trygghet och studiero, elevhälsa, barns våldsutsatthet, kränkningar och mobbning behöver genomföras med en medvetenhet om hur frågorna samspelar med kön och våldsutsatthet samt att de ska följas upp med samma hänsyn. Även om betänkandet beskriver konsekvenser för jämställdheten ges inga förslag på hur ett aktivt jämställdhetsarbete kan bidra till trygghet och studiero. Det riskerar att osynliggöra elevers olika erfarenheter och behov och därmed göra arbetet mindre träffsäkert.

Synpunkter enligt utredningens disposition

Rektorn och läraren behöver förutsättningar att arbeta med tryggheten och studieron

Vi tillstyrker förslagen under förutsättning att rektor och lärare ges resurser och kompetens att utifrån ett jämställdhetsperspektiv stärka tryggheten och studieron samt förebygga diskriminering och kränkande behandling. Förutsättningar för att bedriva ett främjande och förebyggande arbetet ur ett jämställdhetsperspektiv saknas i betänkandet.

Alla skolor ska använda skolregler och en konsekvensplan för trygghet och studiero

Vi tillstyrker förslagen under förutsättning att betänkandets förslag om elevinflytande i framtagande av skolregler inkluderas. Jämställdhetsmyndigheten har tidigare konstaterat att brist på elevinflytande försvårar insatser för trygghet, studiero och jämställdhet i skolan.¹ Elever upplever ofta att deras erfarenheter av otrygghet eller

¹ Ogiltig frånvaro för jämställdhet. En uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet om en jämställd utbildning. Jämställdhetsmyndigheten 2023:16.

diskriminering inte tas på allvar. Detta minskar deras förtroende för vuxenvärlden och gör skolans trygghetsskapande arbete mindre effektivt. Jämställdhetsmyndigheten föreslår att skolor ska stärka elevinflytandet för att jämställdhetsarbetet ska bli mer relevant och verkningsfullt.

Nolltolerans mot trakasserier, kränkande behandling och mobbning kan säkerställas genom statliga åtgärder

Vi ställer oss positiva till att förtydliga skollagen på detta område, men tar inte ställning till förslaget om att inrätta ett nationellt centrum för skoltrygghet och mot mobbning. Vi anser att betänkandet inte i tillräcklig grad tar hänsyn till att trakasserier, kränkande behandling och mobbning ofta berör frågor om kön och sexualitet och därför behöver inkludera kompetens och insatser för jämställdhet, våldsförebyggande arbete och normmedvetenhet. Flickor utsätts oftare för sexuella trakasserier och kränkningar, medan pojkar är mer utsatta för fysiskt våld och en hård jargong. Detta skapar en otrygg skolmiljö som påverkar elevernas psykiska hälsa och deras möjlighet att fokusera på studierna.²

Frånvaro från skolan ska synliggöras och kartläggas för att kunna motverkas

Vi tillstyrker betänkandets förslag om frånvaroregister. Jämställdhetsmyndigheten har tidigare framhållit behovet av att säkerställa tillgången till nationell statistik om skolfrånvaro.³ Detta skulle vara användbart för att bland annat följa könsmönster. Tidigare studier visar att upprepade ströfrånvaro är vanligare bland pojkar än bland flickor.

Övriga synpunkter

Jämställdhetsmyndigheten vill framhålla att satsningar som rör trygghet och studiero, elevhälsa, barns våldsutsatthet, kränkningar och mobbning behöver genomföras med en medvetenhet om hur frågorna samspelar med kön och våldsutsatthet samt att de ska följas upp med samma hänsyn. Vi menar att jämställdhetsuppdraget i högre grad behöver samordnas med uppdrag som rör elevhälsa, trygghet och studiero samt att det bör betonas som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Skolinspektionen har i sin tillsyn noterat att grundskolor som har brustit på områdena ”trygghet och studiero”, ”åtgärder mot kränkande behandling” och ”värdegrundarbete”, ofta har haft brister som rymmer jämställdhetsaspekter.⁴ Skolinspektionen har också slagit fast att det på majoriteten av de granskade skolorna förekom otrygghet som kunde relateras till kön. Samtidigt bedrev endast ett fåtal skolor ett aktivt och långsiktigt jämställdhetsarbete kopplat till trygghetsarbetet, och nästan en tredjedel hade inte utvecklat något sådant arbete alls.

Även om betänkandet beskriver konsekvenser för jämställdheten ges inga förslag för hur ett aktivt jämställdhetsarbete kan bidra till trygghet och studiero.

² Ibid

³ Ibid

⁴ Ibid

Det riskerar att osynliggöra elevers olika erfarenheter och behov och därmed göra arbetet mindre träffsäkert.

För Jämställdhetsmyndigheten

Annika Karlsson Hillve
Avdelningschef

Bosse Parbring
Enhetschef